

jeg har misforstaaet ham, og at han fremdeles er af den Anskuelse, at det vilde være heldigt, om Loven ogsaa kunde komme til Anvendelse paa Kjøbstæderne, men at, naar han ikke vilde gaa ind paa Vædringsforslaget, saa var det af Frygt for, at den høitærede Minister i saa Fald vilde modfatte sig Loven. Jeg tror nu rigtig nok, at den ærede Ordfører der har misforstaaet den høitærede Minister; idetmindste har jeg ikke opfattet Ministerens Udtalelser saaledes. Jeg kan ikke tro, at det virkelig skulde forholde sig saaledes, at den høitærede Minister skulde ville refusere Loven, dersom Forslaget under Nr. 1 blev vedtaget, naar Loven iøvrigt blev vedtaget i en saadan Stikelse, at han kunde modtage den; tværtimod, jeg tvivler ikke paa, at den høitærede Minister ikke absolut vil være imod Vædringsforslaget under Nr. 1, selv om han i og for sig ikke ønsker dets Vedtagelse. Den høitærede Ministers Udtalelser igaar vidnede jo netop om, at han havde ganske den samme Interesse for Kjøbstadsarbejderen som for Landarbejderen, idet han jo netop udtalte, at han meget vel kunde gaa ind paa Oprettelsen af en Kreditforening til Fordel for Kjøbstadsarbejdere, som var udstyret med lignende Fordele som de Kreditforeninger, der paa- tantes oprettede efter dette Lovforslag. Men dernæst tilføiede den høitærede Minister, at han imidlertid ikke troede, at der vilde blive Tale herom, og i den Henseende deler jeg hans Anskuelse. Jeg tror nemlig, at hvis det ikke naaas at medtage Kjøbstæderne under dette Lovforslag, saa vil der ikke senere blive Tale om at oprette en Kreditforening for Smaaerierne i Kjøbstæderne, ikke fordi der ikke skulde være Trang dertil, men simpelthen fordi Kjøbstæderne ikke ere store nok, eller rettere sagt, Husene i Kjøbstæderne ikke ere talrige nok til at danne Grundlaget for en saadan Kreditforening. Man hører jævnlig, at der tvivles om, hvorvidt Forholdene i en eller anden Retning ere forskellige i Kjøbstæderne og paa Landet, eller hvorvidt de ere ensartede i Kjøbstæderne og paa Landet. Dette kan jo ganske vist være tvivlsomt, men paa det foreliggende Punkt kan jeg ikke se, at der er nogen særlig Forskjel imellem et jordløst Hus paa Landet og et jordløst Hus i Kjøbstaden, og jeg nærer derfor det Haab, at man her vil medtage de forholdsvis færre Huse i Kjøbstæderne, hvorom der vil blive Tale. Jeg skal derfor paa det mest Indtrængende anbefale Vædringsforslaget under Nr. 1 til Vedtagelse af det høie Thing.

Udsig: Jeg bad strax om Ordet for at gjøre en Bemærkning med Hensyn til, hvad den ærede Ordfører yttrede angaaende Vædringsforslaget under Nr. 9. Han bemærkede nemlig, at han ansaa det for givet, at i det Dieblit, Statsgarantien traadte i Kraft, maatte samtidig de

extraordinære Bidrag udskrives hos Interessenterne. Jeg skal dog tillade mig at gjøre opmærksom paa, at i det Dieblit, der i Terminen ikke haaves Penge nok i Kreditforeningens Kasse til at udrede Renterne til Kreditorerne, maa Statsgarantien indtræde, ligegyldigt om Kreditforeningens Bestyrelse allerede har gjort noget Skridt til at indkræve Bidrag hos Interessenterne. Det kan jo ikke være Andet, Statens Garanti betyder jo, at Kreditorerne ikke maa vente en Dag paa deres Renter, og derfor kan det ikke siges, at disse to Ting ville indtræde aldeles samtidig. Jeg vedbliver at tro, at jeg har Grund til min Forundring over, at man vil, at Staten skal renoncere paa den naturlige Ret, som den har, til, saasnart Statsgarantien kræves bragt i Anvendelse, da at kunne skride ind og foretage, hvad den maatte anse for nødvendigt. Det var egentlig kun denne Bemærkning, jeg vilde gjøre; men det maa dog være mig tilladt ganske kortelig at ytre, at, naar den ærede Ordfører i saa hoi Grad undrede sig over, at jeg kunde have en saa gammelbøgs Anskuelse angaaende Statens Forpligtelser som den af mig udtalte, saa tror jeg ikke, at han tilstrækkelig har lagt Mærke til mine Ord, eller maaste har jeg udtrykt mig mindre tydelig. Det er naturligvis ikke min Mening, at ikke Staten i mange Retninger er opfordret til at gjøre overmaade meget for de fattige Klasser i Befolkningen og for Almenvellet i det Hele taget udenfor det, som den strengt er forpligtet til ligeoverfor de enkelte Individer; men naar man taler om Statens Forpligtelser ligeoverfor det enkelte Individ, og hvad det enkelte Individ kan fordrø af Staten, saa er det, jeg mener, og det tror jeg dog heldigvis endnu ikke er blevet en saa aldeles gammelbøgs Anskuelse, at intet enkelt Individ kan træde op imod Staten og sige Andet end dette: jeg forlanger det Nødtørstige, jeg forlanger, at jeg ikke kommer til at sulte, Du skal sørge for, at jeg eksisterer, men han kan ikke træde op og sige: Jeg forlanger det og det større Maal af Velvære, og just det større Maal, som man i Almindelighed anser for ønskelig. Det kan han ikke forlange, thi det skal han selv skaffe sig, og er han ikke istand dertil, ja vel, saa er det i høieste Grad gavnligt og nyttigt, at vi, og det er jo Noget, som vi Alle erkjende, efter Gode Enhver for sin Person ere pligtige til at sørge for, at der ad Frivillighedens Vej kan ydes Hjælp til en bedre Eksistens for disse flettere Stillede; men den Enkelte kan ikke træde op og kræve af Staten mere end det Nødtørstige til sin Eksistens. Vil man opstille den Grundsætning, at der skulde kunne fordrøes Mere af den Enkelte, vilde man komme meget vidt.

Formanden: Den ærede Ordfører har Ordet for en kort Bemærkning.